

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра міжнародної безпеки та стратегічних студій**



«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету
міжнародних відносин
проф. Мальський М.З.
_____ 08 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛНИ
«СТІЙКІСТЬ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ І МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ»**

Рівень вищої освіти - другий (магістерський рівень)

Ступінь вищої освіти - магістр

Галузь знань - 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність - 291 «Міжнародне відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Освітня програма - «Зовнішня політика і національна безпека»

Факультет міжнародних відносин

Львів 2024

Робоча програма «Стійкість в системі національної і міжнародної безпеки» для студентів другого (магістерського) рівня підготовки галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2024.

Розробник: Гладич М. Л., к. політ. н., доцент кафедри міжнародної безпеки та стратегічних студій.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародної безпеки та стратегічних студій (протокол № 1 від “30” серпня 2024 р.)

Завідувач кафедри міжнародної безпеки
і стратегічних студій



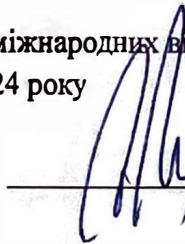
(доц. Кучик О.С.)

“30” серпня 2024 року

Схвалено Вченою радою факультету міжнародних відносин.

Протокол № від “ ” _____ 2024 року

Голова Вченої ради



(проф. Мальський М.З.)

“ ” _____ 2024 року

© Гладич М. Л., 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<u>денна форма навчання</u>	<u>заочна форма навчання</u>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Нормативна	
	Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання - проект-презентація		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 11	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський)	12 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		66 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
іспит	іспит		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета.

Дисципліна «Стійкість в системі національної і міжнародної безпеки» є нормативною дисципліною спеціалізації з спеціальності 291 - Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії для освітньої програми «Зовнішня політика і національна безпека», яка викладається в 3 семестрі в обсязі 3 ECTS

Навчальна дисципліна розроблена, щоб надати учасника необхідні знання про різні аспекти стійкості, включаючи політичні, безпекові, економічні, соціальні та екологічні фактори в міжнародному та національному вимірі. Цей курс досліджує концепцію стійкості в контексті національної та міжнародної безпеки. У ньому розглядаються різні аспекти стійкості, включаючи політичні, економічні, соціальні та екологічні фактори.

Метою дисципліни є ознайомити студентів з концепцією стійкості та її значенням для національної та міжнародної безпеки.

Цілі дисципліни: 1)дослідити різні аспекти стійкості, включаючи політичні, безпекові, економічні, соціальні та екологічні фактори; 2) вивчити, як стійкість може допомогти країнам та міжнародним організаціям краще реагувати на кризи та виклики; 3) розвинути аналітичні навички студентів, щоб вони могли оцінювати стійкість країн та міжнародних організацій.

2.2. Завдання

Після завершення курсу студент повинен:

Засвоїти (знати): (Програмні результати навчання)

В процесі вивчення дисципліни забезпечуються наступні **загальні компетенції** –

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Фахові компетентності спеціальності

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК11. Здатність визначати та прогнозувати міжнародні політичні й соціально-економічні процеси, що здійснюють безпосередній вплив на формування зовнішньополітичних пріоритетів та політику безпеки.

СК12. Здатність розуміти й аналізувати сучасні безпекові тренди у міжнародних відносинах й використовувати їх для реалізації зовнішньої політики.

Програмні результати навчання (ПРН)

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й

інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН15. Здійснення експертного забезпечення системи прийняття рішень у сфері безпеки й зовнішньої політики з урахуванням результатів визначення та прогнозування ключових міжнародно-політичних та економічних процесів.

РН16. Визначати безпекові та зовнішньополітичні пріоритети держави, організувати й реалізувати безпекову та зовнішньополітичну діяльність.

3. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни

Тема 1 Концепт стійкості: визначення стійкості, історія розвитку та стійкість в контексті національної та міжнародної безпеки.

Тема 2. Аспекти стійкості: політична стійкість та економічна стійкість.

Тема 3. Критерії національної стійкості та роль держави в забезпеченні національної стійкості

Тема 4. Методи оцінки стійкості країн та міжнародних організацій. Фактори, що впливають на стійкість

Тема 5. Стійкість та кризи: приклади успішного та неуспішного реагування на кризи. Виклики та можливості для стійкості в XXI столітті.

Тема 6. Формування та розвиток системи національної стійкості України

4. Теми та зміст семінарських занять навчальної дисципліни.

Тема 1. Концепт стійкості – суть поняття та підходи до вивчення. Розробка власного визначення стійкості

Тема 2. Аспекти стійкості: соціальна та екологічна стійкість.

Тема 3. Визначення ключових проблем, що впливають на стійкість. Розробка рекомендацій щодо вирішення цих проблем. Презентація рекомендацій та їх обговорення

Тема 4. Симуляція кризи та відпрацювання навичок реагування на неї. Аналіз результатів симуляції

Тема 5. Вплив російсько-української війни на національну систему стійкості

Тема 6. Роль стійкості у забезпеченні миру та безпеки в XXI столітті

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
л.		с.	с.р.	
Тема 1 Концепт стійкості: визначення стійкості, історія розвитку та стійкість в контексті національної та міжнародної безпеки.	15	2	2	11
Тема 2. Аспекти стійкості: політична стійкість та економічна стійкість, соціальна та екологічна стійкість	15	2	2	11
Тема 3. Критерії національної стійкості та	15	2	2	11

роль держави в забезпеченні національної стійкості. Визначення ключових проблем, що впливають на стійкість. Розробка рекомендацій щодо вирішення цих проблем.				
Тема 4. Методи оцінки стійкості країн та міжнародних організацій. Фактори, що впливають на стійкість.	15	2	2	11
Тема 5. Стійкість та кризи: приклади успішного та неуспішного реагування на кризи. Симуляція кризи та відпрацювання навичок реагування на неї. Виклики та можливості для стійкості в XXI столітті.	15	2	2	11
Тема 6. Формування та розвиток системи національної стійкості України. Вплив російсько-української війни на національну систему стійкості	15	2	2	11
Разом	90	12	12	66

6. Контрольні питання

1. Визначення стійкості в контексті національної та міжнародної безпеки.
2. Теорії стійкості.
3. Стійкість пов'язана з іншими концепціями, такими як людська безпека та сталий розвиток.
4. Критерії національної стійкості.
5. Роль держави в забезпеченні національної стійкості.
6. Ключові фактори, що впливають на політичну стійкість.
7. Економічна стійкість - фактори та критерії.
8. Соціальна стійкість та подолання бідності.
9. Інструменти для оцінки екологічної стійкості.
10. Методи оцінки стійкості країн.
11. Роль міжнародних організацій у підвищенні стійкості.
12. Цілі та завдання НАТО у сфері стійкості.
13. Концептуальні підходи ЄС до формування стійкості.
14. Рекомендації ООН щодо формування стійкості.
15. Проекти ОЕСР у сфері розбудови стійкості.
16. Інноваційні підходи до підвищення стійкості.
17. Роль освіти у підвищенні стійкості.
18. Стійкість і боротьба зі зміною клімату.
19. Ризики пов'язані з надмірною залежністю від стійкості.
20. Стійкість у вирішенні конфліктів.
21. ЗМІ у формуванні уявлень про стійкість.
22. Етичні дилеми пов'язані з стійкістю.
23. Перспективні напрямки досліджень у сфері стійкості.
24. Формування та розвиток системи національної стійкості України.
25. Проблеми забезпечення безпеки та стійкості регіонів та громад в Україні.
26. Вплив російсько-української війни на національну систему стійкості.
27. Пріоритети державної політики України у сфері забезпечення національної безпеки та стійкості України.
28. Виклики та можливості для стійкості в XXI столітті.
29. Роль стійкості у забезпеченні миру та безпеки в XXI столітті

7. Методи навчання

Проведення лекцій, семінарських занять, симуляційних ігор, навчальних дискусій та консультацій.

8. Методи контролю

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

Практичні заняття: 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів -25

Самостійна (письмова) робота: 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів -25

Іспит: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів -50

Загалом протягом семестру – 100 балів

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи.

9. Шкала оцінювання: вишу, національна та ECTS

<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Оцінка вишу в балах</i>	<i>За національною шкалою</i>	
		<i>Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку</i>	
A	90 – 100	5	<i>Відмінно</i>
B	81-89	4	<i>Дуже добре</i>
C	71-80		<i>Добре</i>
D	61-70	3	<i>Задовільно</i>
E	51-60		<i>Достатньо</i>

10. Основна та додаткова література навчальної дисципліни

Нормативні матеріали:

1. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. Ст. 241.
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року» : Указ Президента України від 11.08.2021 № 347/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#n2>
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року «Про запровадження національної системи стійкості» : Указ Президента України від 17.09.2021 № 479/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4792021-40181>
4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>

5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України» : Указ Президента України від 26.08.2021 No 447/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4472021-40013>
6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України» : Указ Президента України від 25.03.2021 No 121/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text>
7. European Commission. Building resilience: the EU's approach. URL: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/EU_building_resilience_en.pdf
8. European Parliament. Resilience as a Strategic Priority of the External Action of the EU. Resolution 2017/2594(RSP). Brussels, 2017. 01 June. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-0242_EN.html
9. European Union. A Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy. Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe. URL: https://eeas.europa.eu/archives/docs/top_stories/pdf/eugs_review_web.pdf
10. ISO. Organizational resilience – Principles and attributes. ISO 22316:2017.Security and resilience. URL: <https://www.iso.org/standard/50053.html>
11. NATO. Strengthened Resilience Commitment / NATO, 2021. 14 June.URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_185340.htm
12. OECD. National policy frameworks on resilience in OECD countries. URL: <http://www.oecd.org/cfe/regional-policy/national-policy-resilience-frameworks.pdf>

Основна література:

1. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. – Київ : НІСД, 2022. – 456 с
2. Резнікова О. О., Войтовський К. Є. Проблема термінологічної невизначеності у сфері розбудови національної стійкості : аналіт. зап. Київ : НІСД, 2021. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-01/az-7-gloss060121_5.pdf
3. Резнікова О. О., Войтовський К. Є., Лепіхов А. В. Національні системи оцінювання ризиків і загроз: кращі світові практики, нові можливості для України : аналіт. доп. Київ : НІСД, 2020. 84 с. 122. Резнікова О. О., Войтовський К. Є., Лепіхов А. В. Організація системи забезпечення національної стійкості на регіональному і місцевому рівнях : аналіт. доп. Київ : НІСД, 2021. 140 с.
4. Бойко А. В. Стійкість національної економіки: теорія, методологія, практика / НАН України ; Ін-т екон. та прогнозув. Київ, 2014. 288 с
5. Харазішвілі Ю. М. Системна безпека сталого розвитку: інструментарій оцінки, резерви та стратегічні сценарії реалізації : монографія / НАН України ; Ін-т економіки пром-ті. Київ, 2019. 304 с
6. Adger W. N. Social and ecological resilience: Are they related? Progress in Human Geography. 2000. Vol. 24. Pp. 347–364. URL: <https://journals.sagepub.com/toc/phgb/24/3>
7. Barrett C. B., Constanas M. A. Toward a theory of resilience for international development applications. Proceedings of the National Academy of Sciences of the USA. 2014. Vol. 111. Pp. 14625–14630. URL: <https://www.pnas.org/content/111/40/14625>
8. Disaster Recovery Institute. International Glossary for Resilience. URL: <https://drii.org/resources/viewglossary>
9. Donno R. Building national resilience: Survive crisis, seize opportunity, prepare for change. Booz Allen Hamilton, Inc., 2017. URL:

- https://www.boozallen.com/content/dam/boozallen_site/dig/pdf/white_paper/building-national-resilience.pdf
10. FM Global resilience index. URL: www.fmglobal.com/resilienceindex
 11. Fjäder C. The nation-state, national security and resilience in the age of globalization. Resilience. 2014. No. 2:2. Pp. 114–129.
 12. Francart L. What does resilience really mean? URL: <https://www.diploweb.com/What-does-resilience-really-mean.html>
 13. Hodicky J., Özkan G., Özdemir H., Stodola P., Drozd J., Buck W. Dynamic Modeling for Resilience Measurement: NATO Resilience Decision Support Model. URL: <http://dx.doi.org/10.3390/app10082639>
 14. Lasconjarias G. Deterrence through Resilience. NATO, the Nations and the Challenges of Being Prepared / Research Division – NATO Defense College, Rome. Eisenhower Paper. 2017. No. 7. Pp. 1–8.
 15. Rácz András. Russia's Hybrid War in Ukraine. Breaking the Enemy's Ability to Resist. URL: <https://www.fia.fi/wp-content/uploads/2017/01/fiareport43.pdf>
 16. Rensel D. J. Resilience – A Concept. Defense ARJ. 2015. Vol. 22. No. 3. Pp. 294–324.
 17. Roepke W.-D., Thankey H. Resilience: the first line of defence. NATO Review. 2019. 27 Febr. URL: <https://www.nato.int/docu/review/articles/2019/02/27/resilience-the-first-line-ofdefence/index.html>
 18. Stockholm Resilience Centre. Resilience dictionary. URL: www.stockholmresilience.org/research/resilience-dictionary.html

Додаткова література:

1. Резнікова О. О. Забезпечення національної безпеки і національної стійкості: спільні риси і відмінності. Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії. 2018. № 19. С. 170–175.
2. Резнікова О. О. Забезпечення стійкості держави і суспільства до терористичної загрози в Україні та світі. Стратегічні пріоритети. 2017. № 3. С. 22–28.
3. Резнікова О. О. Концептуальні засади національної стійкості. Держава і право. 2018. № 81. С. 135–146.
4. Резнікова О. О. Концептуальні підходи до вибору моделі забезпечення національної стійкості. Стратегічні пріоритети. 2019. № 1. С. 18–27. 1
5. Резнікова О. О. Концептуальні підходи до розробки системи раннього попередження як механізму забезпечення національної стійкості. Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії. 2019. № 23. С. 196–202.
6. Резнікова О. О. Механізми забезпечення стійкості держави у сфері національної безпеки. Стратегічні пріоритети. 2018. № 3-4. С. 15–25.
7. Резнікова О. О. Особливості формування державної політики за принципами національної стійкості. Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії. 2018. № 18. С. 349–353.
8. Резнікова О. О. Порівняльний аналіз основних концептуальних підходів до розбудови національної стійкості. Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії. 2020. № 28. С. 175–181.
9. Резнікова О. О. Проблеми планування у сфері національної безпеки України. Стратегічна панорама. 2021. № 1. С. 5–13.

10. Резнікова О. О. Проблеми стійкості України до глобальних ризиків: економічний аспект. Стратегічні пріоритети. 2013. № 1. С. 61–65.
11. Резнікова О. О. Розробка Стратегії національної безпеки з урахуванням принципів національної стійкості. Стратегічна панорама. 2018. № 2. С. 5–11.
12. Резнікова О. О. Стійкість України до глобальних ризиків і проблеми державного управління. Стратегічні пріоритети. 2013. № 2. С. 22–26.
13. Резнікова О. О. Формування національної стійкості у контексті імплементації Україною Цілей сталого розвитку. Стратегічні пріоритети. 2019. № 2. С. 27–37.
14. Резнікова О. О. Формування стійкості держави: висновки для України. Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії. 2018. № 20. С. 193–199.
15. Резнікова О. О. Щодо концепції забезпечення національної стійкості в Україні : аналіт. зап. Київ : НІСД, 2020. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/schodo-koncepcii-zabezpechennya-nacionalnoi-stiykosti-v-ukraini>
16. Резнікова О. О., Сьомін С. В. Проблеми організаційного забезпечення розбудови національної стійкості в Україні. Public and municipal administration: theory, methodology, practice : Collective monograph / VERN' University of Applied Sciences, Zagreb, Croatia. Riga : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2020. С. 188–205.
17. Резнікова О. О., Цюкало В. Ю., Паливода В. О. та ін. Концептуальні засади розвитку системи забезпечення національної безпеки України : аналіт. доп. Київ : НІСД, 2015. URL: http://en.niss.gov.ua/content/articles/files/nac_bezp182c8.pdf
18. Суходоля О. М. Стійкість енергетичної системи чи стійкість енергозабезпечення споживачів: постановка проблеми. Стратегічні пріоритети. 2018. № 2. С. 101–117
19. Chandler D. Beyond neoliberalism: resilience, the new art of governing complexity. Resilience. 2014. No. 2:1. Pp. 47–63.
20. Chandler D. Resilience and human security: The post-interventionist paradigm. Security Dialogue. 2012. No. 43(3). Pp. 213–229.
21. Joseph J. Resilience as embedded neoliberalism: a governmentality approach. Resilience. 2013. No. 1:1. Pp. 38–52
22. Kaufmann M., Cavelti M. D., Kristensen K. S. Resilience and (in)security: Practices, subjects, temporalities. Security Dialogue. 2015. No. 46(1). Pp. 3–14.
23. Lee A. V., Vargo J., Seville E. Developing a Tool to Measure and Compare Organizations' Resilience. Natural Hazards Review. 2013. No. 14. Pp. 29–41.
24. Miller F., Osbahr H., Boyd E., et al. Resilience and vulnerability: complementary or conflicting concepts? Ecology and Society. 2010. Vol. 15. Issue 3. Art. 11. URL: <https://www.ecologyandsociety.org/vol15/iss3/art11/>
25. Proag V. The concept of vulnerability and resilience. Building Resilience 2014: 4th International Conference on Building Resilience (8–10 September 2014, Salford Quays, UK). Procedia Economics and Finance. No. 18. Pp. 369–376.
26. Rogers P. Rethinking Resilience: Articulating Community and the UK Riots. Politics. 2013. Vol. 33. No. 4. Pp. 322–333.
27. Rose A. Defining and measuring economic resilience to disasters. Disaster Prevention and Management. 2004. No. 13. Pp. 307–314.
28. Walker J., Cooper M. Genealogies of resilience: From systems ecology to the political economy of crisis adaptation. Security Dialogue. 2011. Vol. 42. No. 2. Pp. 143–160.

29. Walklate S., McGarry R., Mythen G. Searching for Resilience: A Conceptual Excavation. *Armed Forces & Society*. 2013. Vol. 40, Issue 3. Pp. 408–427.
30. Walsh-Dilley M., Welford W. (Un)Defining resilience: subjective understandings of ‘resilience’ from the field. *Resilience*. 2015. No. 3:3. Pp. 173– 182.